

NOVO SLOVENSKO PRAVOPISJE  
(Slovenski pravopis: 1. Pravila 1990)

Sredi aprila 1990. leta je SAZU izdala nova pravopisna pravila slovenskega knjižnega jezika (dalje SP 90). Uredniški odbor so sestavljali: Jože Toporišič, Franc Jakopin, Janez Menart, Janko Moder, Stane Suhadolnik, Janez Dular, Breda Pogorelec, Kajetan Gantar in Martin Ahlin. Vloge navedenih in še drugih sodelujočih v nastajanju SP 90 so navedene na str. 5–6. Slovarski del pravopisa izide pozneje.

SP 90 obsega 241 strani oziroma 1135 oštevilčenih enot, ki so v opombi na str. 215 imenovane paragrafi. Eno desetino paragrafov sestavljajo goli naslovi ali podnaslovi kot npr.:

*Obraunava besednih vrst 488*

*Samostalniki 489*

*Zloženke 490*

*Podredne zloženke 491*

*Skupaj pišemo 492*

Pravilo je zapisano šele pri 493. paragrafu. Vsebinsko je poved 488 jasnejša v povezavi s paragrafom 485, ki nosi naslov *Pisanje skupaj ali narazen*. Poleg prerazdrobljenega paragrafiranja je SP 90 na nekaterih drugih mestih spet preveč nerazčlenjen. Tako obsega *Glasovna vrednost črk* 101 pravilo, označena pa je s paragrafom 1069. Vsebinsko široki so tudi paragrafi zvrstnosti: 1060. ima npr. 12 vsebinskih enot, 1063. pa 13. Številsko oznako imajo tudi pomožni deli SP 90: *Spremna beseda 1*, *Vsebina 2*, *Nekaj krajšav 3*, *Slovarček manj znanih jezikoslovnih izrazov 1132*, *Razčlenjeno kazalo 1135*.

Zaradi tako različne vsebinske vrednosti paragrafov številka 1135, s katero se knjiga končuje, ne izraža števila pravopisnih pravil; teh bo precej več.

SP 90 je začel nastajati 1972. leta; 1976. leta je bil predlog pravil predložen Akademiji. Recenzent akad. dr. J. Jurančič je s politično odklonilno oceno<sup>1</sup> postopek pripravljanja pravopisa ustavil. Zato sta J. Toporišič in J. Rigler v naslednjih treh letih v Slavistični reviji objavljala dele pripravljenih pravopisnih pravil s komentarji in strokovno literaturo k posameznim vprašanjem. Leta 1981 je izšel

*Načrt pravil za slovenski pravopis*, ki je bil po javni razpravi osnova za SP 90.

V kritikah in polemikah v času nastajanja SP 90 so se, kot kaže, nasprotovalne in ugovarjalne strasti v veliki meri izčrpale, vendar je po izidu izšlo sedem kritičnih člankov: dva je napisala Jolka Milič<sup>2</sup>, po enega pa Bernard Nežmah<sup>3</sup>, Martin Jevnikar<sup>4</sup>, Nada Pertot<sup>5</sup>, R. Petaros<sup>6</sup> in Mitja Skubic<sup>7</sup>. Miličeva očita SP 90 nasploh premajhno preglednost, prekompliciranost in raztresenost istovrstne problematike ter ugovarja nekaterim zvrstnostnim, glasoslovnim in oblikoslovnim posameznostim, povezanim zlasti z besedami iz italijanščine<sup>8</sup>. Na Toporišičeve ugovore<sup>9</sup> je v drugem članku dodala še očitke prestrokovnega pravopisnega izrazja<sup>10</sup>.

B. Nežmah v svoji kratki oceni zavrača spreminjanje pravopisa, pisavi *PTT-služba* očita samovoljnost, sploh pa mu je SP 90 preobširen.<sup>11</sup>

Po obeh kritikah se je v slovenskem časopisju<sup>12</sup> oglasila Martina Orožen, predsednica Slavističnega društva Slovenije, s pozivom, naj pišočci in Slovenci sploh nova pravila pravopisa sprejmejo, izda pa se naj tudi vsem dostopna cenejša, žepna izdaja *Pravil*. Po Orožnovi se je oglasil M. Jevnikar, ki meni, da je v SP 90 J. Toporišič uveljavil svoja jezikovna načela, odklanja pisanje praznikov z malo začetnico, nesklanjanje poklicev, naslovov tipa z *doktor Veselkom*, češ da ni slovensko, ter obžaluje prestrokovnost *Pravopisa*.

Pertotova ugovarja rodilniškim poimenovanjem, nekaterim pravopisnim in oblikoslovnim pravilom ter izrazu *triestinščina*.<sup>13</sup> Osnova njenih ugovorov in očitkov je (že) ustaljena raba ter položaj slovenščine v italijanskem okolju.<sup>14</sup>

Petaros ponavlja nekatere pravopisne ugovore drugih tržaških oziroma zahodnoslovenskih kritikov<sup>15</sup> ter izraža pomisleke glede delitve zemljepisnih lastnih imen na naselbinska in nenaselbinska in glede določila o pisanju vejice za nedoločniškimi polstavkom. Splošen Petarosov očitek SP 90 je, da za praktično rabo ni primeren.<sup>16</sup>

M. Skubic poroča o SP 90 s stališča zanimivosti za tuje jezikoslovce: predstavljen je fonološki sistem, samostalniških in glagolskih paradigem ni; opozarja na razlike pri sprejemanju tujih izrazov ter na listo poklicnih imen ženskega spola.

Glede kritiškega očitka prezapletenosti oziroma premajhne preglednosti pri razvrščanju tvarine je mogoče reči, da je razporeditev poglavij v SP 90 sicer sistematična in logična, ker pa temelji na slovničnosti, je potrebno pri iskanju odgovora na pravopisno vprašanje najprej določiti, na katero slovnično področje spada: v pravopis, glasoslovje, oblikoslovje ali besedotvorje. Pri zadnjih dveh je potem treba določiti še slovnične kategorije problematične besede, kar spet zahteva dolo-

čeno jezikovno predznanje. Seveda pa so določitve lahko kdaj tudi težavne. Tako je npr. problem *absorbciija/absorpcija* mogoče pričakovati v poglavju o besedotvorju (*absorbirati : absorb/pcija*) ali v poglavju o pravopisu, dejansko pa ga dobimo v poglavju o glasoslovju (§ 686). Pred takimi in podobnimi težavami skuša SP 90 uporabniku pomagati z razčlenjenim kazalom, vendar se tudi tu pojavljajo isti problemi. Za povprečnega uporabnika bi bil verjetno najkrajša pot v vsebino pravopisa register uporabljenih zgledov ali pa abecedni seznam posameznih pravil.

SP 90 ima 6 osrednjih poglavij, ki jih začinja *Nauk o pisnih znamenjih*, zaključuje pa *Zvrstnost*, tri dopolnilna poglavja (*Preglednice*, *Slovarček* in *Dodatek*) ter tri pomožne oddelke. Naj začnem s slednjimi.

*Spremno besedo* sestavlja kratek popis zgodovine slovenskega slovaropisja, zgodovina nastajanja SP 90 ter opozorilo na njegove pogloblitve spremembe. Med pravopisci bi bilo vredno omeniti tudi P. Trubarja in S. Krelja.

V oddelku *Nekaj krajšav* se navaja tudi živost oziroma neživost, pogrešam pa kategorijo (ne)števnosti, na katero tudi SSKJ komaj kje izrecno opozarja.

*Nauk o pisnih znamenjih* daje osnovni pregled črk, števk, ločil in drugih pisnih znamenj, zlasti jezikoslovnih. Posebnosti črkopisov okrog 50 tujih jezikov so navedene v *Pisavah* (§ 1071-1131). Načelo, da se uvrščajo črke s posebnimi ločevalnimi znamenji na mesto slovenske abecede, kot da teh znamenj nimajo, je popolnoma sprejemljivo, vendar ne dovolj natančno. V SP 90 je pri tujih pisavah navedenih 11 a-jevskih znamenj, ki jih v različnih seznamih pač moramo urediti po določenem redu, npr. po višinskem in enostavnostnem načelu: *a, ā, á, ǎ, ǎ, â, ǎ, ǎ, ǎ, ǎ, ǎ, 'ǎ*. Tudi v različnih besednih seznamih pridejo kdaj besede, ki se ločujejo samo v razločevalnih znamenjih. Tako si v *Leksikonu Cankarjeve založbe* (dalje LCZ 1988) sledita besedi *Varèse* (amer. skladatelj) in *Varese* (it. mesto). Po enostavnostnem načelu bi morala biti druga oblika pred prvo, sedanji vrstni red pa je upošteval izgovor: /*Vãres*/ : /*Vãreze*/. Tudi poljski pisatelj *Żeromski* bi moral po zahtevi SP 90 biti uvrščen med z-je, ne ž-je. Toda po pravilih domačenja (§ 1078) se *ż* nadomešča z *ž*! Znamenji *ć* in *đ* se naj uvrščata za *č* in *d*, pravi § 6, kar npr. LCZ 1988 upošteva pri začetnicah, ne pa tudi v notranjosti besede: *Mader* stoji med *mademoiselle* in *Maderno*. Ob upoštevanju pravila o zapostavljenosti *d*-ja *d*-ju bi se *Mader* uvrstil šele za *madžarski*.

V *Kazalu geografskih izrazov v Velikem atlasu sveta* (1971) si nekajkrat sledijo besede, ki se razlikujejo samo po posebnih razlikovalnih znamenjih: *hög* (šved.) visok, *grīč* in *høg* (norv.) visok; *ō* (jap.) velik, *ö* (šved.) otok, *ø* (dan., norv.) otok; *to* (korej.) otok, pokrajina, *tó* (madž.) jezero in *tō* (jap.) otok; *bēt*

(maratsko) otok in *bēt* (hebr.) hiša; podobno še: *rās, rās, rās, ra's*, (vse arabsko) rt, ali: *wāḥat, wāḥat, wāḥāt, wāḥāt* in *wāḥāt*, (vse arabsko) oaza. Zaradi takih in podobnih urejevalnih problemov bi pravopisna načela razvrščanja ne bila odveč.

V poglavju o znamenjih so navedena tudi najpogostejša popravna znamenja. Glede na SP 62 sta dve spremembi: ravna črta pomeni *ležeče*, dve ravni črti pa *polkrepko*. Vrstni red oštevilčenega besednega reda na robu ni več izpisan v pravem zaporedju, kar je manj praktično. V popravljenem zglednem besedilu je uporabljeno znamenje s pomenom *vrstica se nadaljuje do roba*, kar v seznamu znamenj manjka. Razlike so tudi v treh drugih znamenjih: v seznamu beremo za *manjka*  $\perp$ , v vzorcu pa  $\nabla$ . Zadnji znak se je v SP 62 uporabljal za *manjkajoče večje besedilo*. Za *izpusti* stoji v seznamu  $\text{†}$ , v besedilu pa vseskozi  $\text{‡}$ . Znamenja za *piši narazen* so v seznamu dvo-, v besedilu pa trirogeljna; isto velja za znamenji *razmakni vrstici*.

*Pravopis* (§ 25). Novost SP 90 je velika začetnica povedi znotraj druge povedi: *Pregovori Kdor laže, ta krade; Kogar je kača pičila, se boji zvite vrvi; Kdor ne dela, naj ne je se vsi začernjajo z oziralnimi zaimki* (§ 33). Začetek citirane povedi je označen z veliko začetnico, njen konec pa ni z ničimer ločen od nadaljevanja osnovne povedi, s čimer sta prizadeti načelo logičnosti in načelo glasovnosti. Pika sredi druge povedi ne pride v poštev, možna bi bila vejica ali pa - še bolje - pomišljaj.

*Lastna imena* (§ 34) so določena kot poimenovanja posameznih bitij, zemljepisnih in stvarnih danosti. Določilo je presplošno, saj npr. *Slovenec* označuje vsakega posameznika slovenske narodne skupnosti in *Ljubljančan* ne pomeni zgolj posameznika, temveč vsakega prebivalca Ljubljane. Lastna imena glede na veliko začetnico pomenjajo torej tudi narode kot skupnostne posameznike in pripadnike teh skupnosti oziroma prebivalce zemljepisnih »posameznosti«. Na področje besedilnih posameznosti vnaša SP 90 pomemben red: z veliko se pišejo *Brižinski spomeniki, Stiški rokopis* (§ 83). *Slovar slovenskega knjižnega jezika* 1970-1985 (dalje SSKJ) ima to vprašanje kar precej neurejeno: *Brižinske spomenike* piše pri obeh iztočnicah z malo, *Stiški rokopis* pa pri *rokopis* z malo, pri *stiški* pa z malo in z veliko začetnico. Pri *Osimskih sporazumih, Majniški deklaraciji* ipd. je SSKJ vsaj dosleden, čeprav pri mali začetnici.

Podobno nesistemska pravilo velja v slovenskem pravopisju že vsaj od M. Cigaleta (*Deutsch-slovenisches Wörterbuch*, 1860) dalje glede pisanja *Biblije* oziroma *Svetege pisma* z malo začetnico, čeprav gre za naslov zbirke določenih besedil. Breznik-Ramovšev SP 35 *sveto pismo* našteva med strokovnimi (občimi) pojmi

skupaj z *evangelijem*, ki pa je res vrstno ime. SP 50 je napako predhodnikov še zapletel z določilom, da *sveto pismo* iz občnega postane lastno ime in se piše z veliko začetnico, če postane naslov določene knjige: *Japljevo Sveto pismo* (str. 17). Navedeni nesmisel ohranja tudi SSKJ: *biblija obsega staro in novo zavezo*, vendar *Dalmatinova Biblija*. Z malo je v SSKJ in drugod pisan *Koran*, *Talmud*, *Nova in Stara zaveza*. Pač pa se je pravopisnemu nesmislu uprl *Biblični leksikon* (1984), kjer se na str. 12 sklicuje tudi na Komisijo za načrt pravil slovenskega pravopisa. In prevod *Svetega pisma nove zaveze* (1984) se te odločitve drži. Vendar SP 90 pisanja *Svetega pisma* nikjer izrecno ne navaja, res pa je, da se navaja *Koran* pri zgledih za arabščino (§ 1018). V zadnjem času sta bili napisani in obranjeni dve disertaciji s temo iz Biblije, vendar nobeden od ocenjevalcev na pisanje z malo začetnico ni opozoril. Sicer pa J. Toporišič – kot je razvidno iz njegovega pisanja v 7D – zagovarja pisavo *sveto pismo* in *biblija*.<sup>17</sup>

Med veroslovnimi in bajeslovnimi imeni (§ 47) navaja SP 90 tudi *Svetega duha* in *Erinije*. Tretja božja oseba se je po SP 62 in SSKJ pisala *sv./sveti Duh*. Da se *sveti Duh* lahko uporablja tudi brez vzdevka, je razvidno iz *Bibličnega leksikona* (1984): *Poslanje Duha za binkošti* – ali iz *Svetega pisma* (1984): *Sam Duh pričuje z našim duhom, da smo božji otroci* (Rim 8,16). V prevodu *Svetega pisma nove zaveze* (1984) pa se uporablja *Sveti Duh*, kar more biti izraz čaščenja, nikakor pa ni v skladu z enodelnostjo tega imena. Po istem svetostnem načelu spoštovanja se piše v *Svetem pismu* in *Bibličnem leksikonu* (oboje 1984) tudi *Božji Sin* ali *Sin Božji* kot sopomenka za Kristusa, kar je v nasprotju z enodelnostjo poimenovanja.

Glede pisave *kralj Matjaž*, *lepa Vida* je v dosedanjem pravopisju vladala zmeda oziroma pogosta menjava pravila. SP 35 in 50 pišeta obe sestavini z veliko začetnico, SP 62 obe z malo, česar se drži tudi SSKJ, pač pa LCZ 1988 ločuje *kraljeviča Marka* in *Kralja Matjaža* (pri iztočnici *Korvin*). SP 90 neustaljenost priznava z dvojnicami, ki pa za *liscico Zvitorepko* (§ 130) spet ne velja.

*Erinije* so nam do zdaj pomenile vrstno ime za boginje maščevanja, prav tako seveda tudi *furije*, *evmenide*, pa tudi *gracije*, *harite*, *muze* ali *rojence* ipd. Doklerjev *Grško-slovenski slovar* (1915) navaja *Erinijo* v ednini kot lastno ime. Verbinčev *Slovar tujk* (1968) piše *erinijo* oziroma *erinije* z malo, toda LCZ 1988 jih piše z veliko začetnico. SP 62 in SSKJ navajata samo *erinije*, *furije* itd., zato SP 90 zmede ne odpravlja, ampak jo še utrjuje.

Ker naselja *Raščica* v Sloveniji ni – čeprav ga *Slovenska krajevna imena* (1985) navajajo z opombo: *zdaj Rašica* – je tudi *Raščičan* (§ 53) samo zaželeno, vendar neresnično ime. Obliko *Raščica* so resda pisali nekateri jezikoslovci (F. Ramovš, M. Rupel, F. Tomšič, J. Rigler, J. Toporišič) pa tudi V. Melik, vendar je

proti njej protestiral že F. Levstik v Ljubljanskem zvonu I (1881, 381). Etimologiziranje, ki se tako malo sklada s strukturnostjo pravopisa, se naslanja na Trubarja, a ta je v svojih zapisih precej nezanesljiv etimolog, saj piše *Raſtzhizha*<sup>18</sup>, *Raſtzhiza*<sup>19</sup>, *Raſtzhica*<sup>20</sup>, *Raſtfizha*<sup>21</sup> in *Raſhica*<sup>22</sup>. Zanimiva je predvsem oblika s *sh*, ker jo navaja tudi Valvasor v *Slavi vojvodine Kranjske*<sup>23</sup>, in sicer z opozorilom, da jo je nemško treba brati *Raſchiza*. Od leta 1230 do 1500 je bila *Raſica* zapisana 16-krat, vendar le dvakrat s skupino ſč, 14-krat pa z znamenjem za ſ.<sup>24</sup>

Zemljepisna imena deli SP 90 na naselbinska in nenaselbinska, prva so imena mest, vasi, trgov in zaselkov (§ 69). Določilo, da za imena delov naselbin velja isto pravilo kakor za nenaselbinska imena, zato ni povsem enoumno, saj so zaselki v upravnem pogledu deli določenega naselja.

Uvrstitev imen prirediteljev, festivalov (npr. *Zlata lisica*) med lastna imena ustreza načelu poimenovanja posameznih (dogodkovnih) stvarnosti, za poimenovanja posameznih in enkratnih zgodovinskih dogodkov pa je predpisana mala začetnica (§ 149): *marčna revolucija, kočevski zbor*. Te in podobne besedne zveze so stalne, morejo pa imeti tudi splošen, nefrazeologemski pomen, zato se za razlikovanje obeh pomenskih možnosti kdaj v pisni praksi pojavljajo tudi zapisi z veliko začetnico: *kočevski zbor : Kočevski zbor leta 1943*. SP 90 ostaja dosledno zvest utrjeni rabi, saj se v pisavi ne razlikuje *narodnoosvobodilna vojna* (občni pojem) od *narodnoosvobodilne vojne* (zgodovinsko določen pomen). Omahovanja v pisanju se pojavljajo v praksi tudi pri pisanju imen praznikov: *Novo leto/novo leto, Božič/božič, Jurjevo/jurjevo*. V *predhodnih pravopisih so bili razlogi za predpisovanje ali dopuščanje velike začetnice pomenskorazlikovalni, pomembnostni in besedotvorni (izlastnoimenski izpridevniški samostalniki)*. SP 90 odpravlja še tretji (oblikovni) kriterij in predpisuje tudi za *izpridevniške praznike malo začetnico, v čemer se sklada s SSKJ*. Imena praznikov so poimenovanja določenih časovnih točk, ki se - za razliko od zgodovinskih dogodkov - v času ponavljajo podobno kot dnevi ali meseci, zato je pisanje z malo začetnico najustreznejše.

Med stvarnimi imeni, ki se pišejo z veliko začetnico, navaja SP 90 kot 9. skupino (§ 108) tudi latinska imena rastlinskih in živalskih vrst. Da ne gre za lastna imena, temveč za mednarodno pravopisno normo zapisovanja vrstnih imen, je razvidno iz SP 90, na dejstvo pa je nekje opozoril tudi J. Toporišič sam. Sicer pa priporoča novi pravopis malo začetnico tudi za pridevnike na *-ov/-ev* iz lastnih imen, kadar imajo vrstni pomen (§ 158): *zoisova zvončnica, evstahijeva cev*. Po SSKJ so zapisi zelo različni: samo veliko začetnico imajo npr. *Blagajev volčin*,

*Papinov lonec, Parkinsonova bolezen*; samo malo začetnico imajo npr. *salomonov pečat, marijini laski, dizlov/dieslov motor*; spet drugi pa imajo obe pravopisni možnosti npr. *Adamovo/adamovo jabolko, Peltonova/peltonova turbina* itd. SP 90 se je v taki pravopisni neurejenosti odločil za upoštevanje pomenskega (vrstnega) načela - razen pri poimenovanju odlikovanj in plaket kot *Borštnikov prstan, Bloudkova plaketa*. Z drugo možnostjo, ki bi upoštevala oblikoslovno načelo oziroma samo veliko začetnico, bi se verjetno strinjalo več pišočin.

V zvezi s poglavjem o pisanju prevzetih besed naj omenim nepotrebno dvojnico *butika*, kar sicer ustreza izvornemu ženskemu spolu pa tudi spolu slovenske *trgovine*, vendar se v slovenskem knjižnem jeziku oblika s končnim *a*-jem ni uveljavila. SSKJ ima v prvem zvezku samo obliko *boutique*, v dodatku k peti knjigi pa bosta navedeni obe poslovenjeni obliki, vendar *butika* kot starinska. Nepotrebno je tudi vztrajanje pri pisanju bosanske *Banjaluke* skupaj. LCZ 1988 ima obe obliki: *Banjaluko* in *Banja Luko*, drugo obliko zapisuje v članku samem. V slovenski *Enciklopediji Jugoslavije* 1 (1983) je iztočnica *Banjaluca*, toda na spremni zemljevidni karti beremo *Banja Luka*. Mislim, da se ne bi veljalo zgledovati po pisanju slovenske *Banjaloce*, ki se sicer v nekaterih priročnikih, npr. v *Telefonskem imeniku Slovenije 1991/92*, tudi piše narazen, kar je seveda narobe. *Lozana* za švicarsko *Lausanne* tudi ne sodi več med splošno uporabljane poslovenjene oblike.

Sicer pa je pisanje skupaj in narazen ne le eno najmanj urejenih področij slovenskega jezika, temveč tudi najbolj spornih pravil SP 90, in sicer v zvezi s pisanjem samostalniških podrednih zloženek. Problematiko z navedbo literature obravnava J. Dular<sup>25</sup> in A. Vidovič-Muha<sup>26</sup>. Osnovno načelo, ki ga SP 90 postavlja za pisanje besede skupaj, je nerazdružljivost in nezamenljivost zaporedja njenih delov (§ 486). V § 493 oziroma 495 določa, da se pišejo skupaj zloženke z medponami *-o-*, *-e-* in *-i-*, npr. *autocesta*, in zloženke s kako drugo medpono, npr. *pešpot*. Prvo pravilo temelji na formalni lastnosti in je povsem sprejemljivo, drugačna zavest oziroma drugačna praksa pa se kaže glede drugega pravila. Po njem bi se namreč pisalo *vikendhišica, dansingkavarna, polzelanogavice, cherryvino, bermudahlače* itd., kar vzbuja ne le vtis tujosti, temveč tudi globoke motnje slovenskega knjižnojezikovnega sistema - in to ne glede na dejstvo, da je teoretično dokazano, da gre za zloženke. Ali bi se zato moralo spremeniti načelo, da se pišejo vse zloženke skupaj? Ali ob priporočanem pisanju skupaj moti pomensko načelo, ki je npr. pri *pikapolonici* iz iste (b) skupine oslabeledo?

Na koncu obravnavanja zlasti pisnih vprašanj v SP 90 naj omenim še preglednice pisav okoli 50 jezikov, ki so zelo koristne, še bolj pa bi bile uporabne, ko bi bili jeziki razvrščeni abecedno, ne pa sistemsko-prostorsko.

## OPOMBE

- <sup>1</sup> Slavistična revija 27, 1979, 1, 109, zadnji odstavek.
- <sup>2</sup> Delo, št. 119, 24. maja 1990, str. 14–15; Delo, št. 137, 14. junija 1990, str. 18–19.
- <sup>3</sup> Mladina, 8. junija 1990, št. 22, str. 41.
- <sup>4</sup> Mladika 34, 1990, 7, 106.
- <sup>5</sup> Primorski dnevnik, št. 180, 12. avgusta 1990, str. 12.
- <sup>6</sup> Novi list, št. 1752, 20. septembra 1990, str. 5 in 7.
- <sup>7</sup> Linguistica 30, 1990, 231–232.
- <sup>8</sup> *Baiazzo* je zastarelo, *cicerone* se naj bi izgovarjalo *ciceron*, ne *čičerone*; *ciao* se izgovarja in poslovenjuje kot *čav*; *trieštinsščina* za *tržaščino* se ji zdi neustrezna. Moti jo tudi *-em* za pisnim *-z-*jem nekaterih tujih lastnih imen.
- <sup>9</sup> Delo, št. 131, 7. junija 1990, str. 14.
- <sup>10</sup> Npr. *odprtostna stopnja*, *nestični vezaj*, *podspol*, *povedkovnik*, *zlitnik*.
- <sup>11</sup> J. Toporišič Nežmahovo kritiko zavrača v 7D št. 6, 13. februarja 1991, str. 22.
- <sup>12</sup> Večer, št. 142, 20. junija 1990, str. 16; Delo, št. 143, 21. junija 1990, str. 17; Naši razgledi 49, 27. julija 1990, št. 14, str. 408; Novi list, št. 1748, 2. avgusta 1990, str. 7–8.
- <sup>13</sup> Sprejemljiv se ji zdi samo tip *Licej France Prešeren*, ne pa *Licej Franceta Prešerna*; imena praznikov so ji lastna imena; ugovarja pisavi *Iah*; članek *koli* bi pisala skupaj z zaimki oziroma prislovi; ugovarja roditelju *Lucce* (namesto *Lucche*), *Perugii* (namesto *Perugi*).
- <sup>14</sup> J. Toporišič ji odgovarja v 7D št. 50, 19. decembra 1990, str. 22, in št. 51, 26. decembra 1990, str. 19.
- <sup>15</sup> Ugovarja izrazu *trieštinsščina*, sklanjanju *Via Giuseppe Verdi*, *Vie Giuseppe Verdi* oziroma z *doktor Veselkom*, roditeljskemu poimenovanju tipa *Osnovna šola Franceta Bevka*, pisanju praznikov z malo začetnico, deljenju *lj* in *nj*.
- <sup>16</sup> J. Toporišič ga ostro, na nekaterih mestih kar nevljudno zavrača v 7D: št. 2, 16. januarja 1991, str. 22; št. 3, 23. januarja 1991, str. 22; št. 4, 30. januarja 1991, str. 22; št. 5, 6. februarja 1991, str. 22.
- <sup>17</sup> 7D, št. 18, 8. maja 1991, str. 46: »To /sveto pismo/ je tako znana zbirka besedil, da nam ne more biti nič nerodno, če jo po izročilu pišemo kar z malo začetnico; in v tem smislu tudi biblijo /.../ Pisanje z malo začetnico je nekaj takega, kakor pišemo zemlja, ali sonce, ali mesec /luna, čeprav s prvim mislimo določen planet, z drugim določeno zvezdo /.../«
- <sup>18</sup> Primož Trubar, *EN REGISHTER*, Tübingen 1558, R 3a.



- 
- <sup>19</sup> Primož Trubar, *Ta Celi Pfalter Davidou*, Tübingen 1566, b VII b.
- <sup>20</sup> Primož Trubar, *CATEHISMVS SDVEIMA ISLAGAMA*, Tübingen 1575, 517.
- <sup>21</sup> Isto, 525.
- <sup>22</sup> Isto, 267.
- <sup>23</sup> Janez Vajkard Valvasor, *Die Ehre des Herzogthums Crain*, Ljubljana - Nürnberg 1689, II/216 in VIII/731.
- <sup>24</sup> Milko Kos, *Gradivo za historično topografijo Slovenije: za Kranjsko do leta 1500*, Ljubljana 1975.
- <sup>25</sup> Janez Dular, *Dva pravopisna samospeva*, Slava 2, 1987/88, 1, 5-11.
- <sup>26</sup> Ada Vidovič-Muha, *Slovensko skladejsko besedotvorje ob primerih zloženek*, Ljubljana 1988, 157-158, 161.